UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Xcv. dicit q[uod] etiam presentib[us] ep[iscop]is p[res]b[yte]ri q[uam]vis eis subditi p[ossu]nt sacra mysteria celebrare [et] p[rae]dicare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

authoritas [a]. quãobrẽ Petro ſubdiacono ſedis noſtre intra ꝓuinciã ſiciliam vices noſtras (auxiliante deo) commiſimus. nec enim de eius actibus dubitare [b] poſſumus cui deo auxiliante totũ noſtre eccl'ie noſcimur patrociniũ [c] commiſiſſe. Legatum vero ap̃lice ſedis quicũq; impedierit, vſq; ad ſatiſfactionem excõmunicetur. Unde Alexander papa.

Excõicet qui legatũ ſedis ap̃lice impedire tentauerit.

SI q̃s autẽ legationẽ [d] impedit: non vni⁹ ſed multoꝝ [e] ꝓfectum auertit. ⁊ ſicut multis nocet [f], ita a multis arguend⁹ eſt, ⁊ bonoꝝ ſocietate priuãd⁹. Et q2 dei cauſam impedit [g], ⁊ ſtatũ cõturbat eccl'ie: ideo ab eius liminibus [h] arceatur. Ab omnibus itaq; talis eſt cauendus, ⁊ non in communionem fidelium vſq; ad ſatiſfactionem recipiendus.

Archidiaconus quoq; q̃uis ex officio ſuo clericorum vitam diligẽti examinatione debeat inq̃rere: ⁊ q̃ corrigẽda inuenit ep̃o nunciare: tamen dñationẽ ſuper eos exercere ⁊ cẽſum ab eis exigere prohibetur. Unde in Cabilonenſi concilio legitur.

Archidiaconi ſuper pb̃ros iuriſdictionẽ nõ exerceãt.

DIctũ eſt ꝙ in pleriſq; locis archidiaconi ſuper pb̃ros parochianos quãdã exercẽt dñationẽ, et ab eis cẽſum exigũt: qđ magis ad tyrannidem q̃ ad rectitudinis [i] ꝑtinet formã. Si enĩ (iuxta ap̃li [k] ſententiã) ep̃i non debent eſſe dominãtes in clero, ſ3 forma facti gregis ex animo [l]: multo min⁹ facere hoc iſti debent. Sint itaq; contẽti regularib⁹ diſciplinis, et teneant ꝓpriam menſuram, et qđ ab epiſcopis eis iniungitur [m], hoc per parochias ſuas exercere ſtudeant: nihil per cupiditatem ⁊ auaritiam preſumentes.

Diſtinctio.xcv.

QUod autem ſacerdotes ſupra iubentur epiſcopis tanq̃ ſubditi obedire: non ita intelligendum eſt quaſi nõ

Delegat⁹ nõ hȝ plus iuriſdictionis q̃ delegans.

a Authoritas. Nota ꝙ delegatus non habet plus iuris q̃ delegãs, ſiue par ſit alias delegatus: argu.ff. de dam.infec. qui bona.§.vlti. ſiue ſit maior.ff. de offic. eius cui man. eſt iuriſ. et ſi pretor. quandoq; tamen habet minus quis ſi ex delegatione cognoſcat q̃ ſi ex iure ſuo. extra de offici. delega. ſuper queſtionũ.§. ſi vero. argu. C. de ꝑcu. maritus.

ij.ps.

b Dubitare. argu. ꝙ ſi papa ex certa ſciẽtia dat iudicem, ꝙ ille nõ poteſt recuſari. ff. de offi.prefec.preto.l. vnica. ſic.j.xvij.qõ. iiij.§. qui autez. extra de rerum permu. cum olim. ⁊ extra de appell. nouit. Sed cõtra extra de appel. cum ſpeciali. et cap. poſtremo. Joan. Solu. iudex poterit ſẽper recuſari iuſta cauſa interueniente † etiam ſi eſſet legat⁹ pape: vt ex̃ de officio lega. licet. cum legitime exceptiones cuilibet reſeruẽtur: vt extra de officio deleg. ex parte. B.

Delegat⁹ ẽt pape põt recuſari.

† Ad hoc ex̃ de offi. dele. cũ olim. ngr̃. vbi de hoc. archidia. ‡ Cõc. tex. in .§. item lege iulia de vi. cum glo. per quã habes con cor. inſtit. de pub. iudi.

Legatum. Hec eſt ſecunda pars huius diſtinctionis: in qua dicitur ꝙ nullus debet impedire legatos romane eccleſie: et ſi fecerit, excõmunicet̃ vt in ca. ſeq. Jo. de fan.

Sicilia eſt de p̃rocinio petri.

Caſus. Hic eſt ſecundus articulus, vbi dicitur ꝙ qui impedit legatum apoſtolice ſedis, excommunicari debet.

c Patrocinium. Ergo ſicilia eſt de patrocinio beati petri: vt arg. x. q. iij. relatum. xj. q. j. peruenit.

SI quis. **Caſ⁹.** Quicũq; legatũ impedit: nõ vnius ſed multorũ profectum turbat: et ideo a multis eſt arguẽd⁹: ⁊ a liminib⁹ eccleſie arcẽd⁹ donec reſipiſcat.

d Legationẽ. Immo qui legatũ hoſtiũ impedit, tradendus eſt hoſtibus: vt. ff. de offi. lega. l. vlti.

Peccãs in multos grauius peccat.

e Sed multoꝝ. Arg. ꝙ qui peccat in multos, grauius peccat. ex̃ de teſti. ſicut. xxij. q. v. q̃ compulſus. ſicut q̃ circa eandẽ perſonam multis modis peccat, grauius peccat. xxiij. q. v. relegentes. Sed nũq̃d q̃ eũ capit, põt ab eo abſolui? ſic, ex̃ de ſentẽ. excõ. ad eminẽtiã. Et not. ꝙ legat⁹ huiuſmodi nõ poteſt ep̃m deponere, nec mutare de loco ad locum: nec in ei⁹ manib⁹ poteſt ep̃s reſignare: niſi ad hoc haberet ſpeciale mandatum. ex̃ de offi. lega. cap. qđ tranſlationem. argu. ff. de offi. ei⁹ cui man. eſt iur. l. j. Ba. legebat hoc. c. trufando: ſi quis impedit legatũ, nõ auertit profectũ vni⁹ tantũ, ſcȝ cardinalis: ſed multoꝝ, id eſt familie ſue ⁊ parentũ: ⁊ ſicut multis nocet ille, ſcȝ cardinalis: ita a multis eſt redarguẽdus: ⁊ ita vſq; in finẽ.

Deriſoria expoſitio.

f Nocet. ergo q̃cunq; aliq̃d nocumẽti ſentit, admittitur ad agendũ vel accuſandũ: vt. xij. q. ij. nõ liceat.

g Impedit. nec legatus delegatum impedire debet. extra de offic. lega. ſtuduiſti.

h Liminibus. Arg. in quo q̃s deliquit, in eo debere puniri. xij. q. ij. qui et humanis. xvij. q. iiij. frater et coepiſcopus.

Puniẽ q̃s in eo in q̃ peccat.

Archidiacon⁹. Hec eſt. iij pars diſtinctionis: in q̃ dicitur ꝙ archidiaconi non debent facere collectas i ſubditos: ⁊ hoc probatur per ca. ſeq. Jo. de fan.

j. Pe. v. a.

Caſus. Hic eſt tertius articulus, vbi dr̃ ꝙ archidiaconi non debẽt grauare clericos auferendo eis pecuniã, et dominationem in eos exercẽdo: licet que corrigẽda viderint, debeãt epiſcopo nunciare.

DIctũ. **Caſus.** Quidaȝ archidiaconi dñationem exercebant in p̃ſbyteros ⁊ parochianos ſuos, et ab eis cẽſum exigebãt. qđ etiam epiſcopis facere nõ licet, iuxta apoſtoli ſententiã. ideo ꝓhibet̃ ne archidiaconi decetero iſtã cupiditatẽ exerceant: ſed teneant ꝓpriã menſurã, ⁊ faciant qđ epiſcopi eis preceperint.

† Adh' ex̃ d' elec. dudũ. ij. et de offi. archi. ca. vl. Arc.

Archidiacon⁹ mulctare põt.

i Rectitudinis. Sed nunquid de conſuetudine preſcripta poſſunt archidiaconi mulctare? videtur ꝙ non. extra de pe. licet. Sed dic ꝙ bene poſſunt, ex quo iudicare poſſunt de conſuetudine preſcripta: † arg. ff. de iudi. l. ij. §. vlti. extra de offic. dele. ex literis. Illud ergo exaudi cum pecuniaria pena nõ timet̃. al's ſi illa magis timetur, imponenda eſt. xxiij. qõe. v. prodeſt. dum tamen pena pro eodem peccato non infligatur niſi ter in anno. C. de mo. mul. eos.

k Apoſtoli. i. petri: licet alibi dicatur ꝙ nomine apoſtoli Paulus deſignatur. xvj. qõe. j. predicator. x. qõe. iij. quia cognouimus.

l Ex aio. i. ex dilectione, vt non velit dñari.

Archidiacon⁹ an habeat iuriſdictionẽ delegatã.

m Iniungitur. Uidetur ergo ꝙ archidiaconus nõ habeat niſi demandãtam iuriſdictionem. De hoc notaui. xxv. diſtinctione. perlectis.

QUod aũt. Hec di. diuidit̃ in tres ꝑtes: in quaꝝ p̃ma querit̃ vtrum ſacerdotes poſſint chriſmare ſi-

ne cõfirmare pueros in frõte: et dicas q̃ nõ: tñ vult probare p ca. Greg. q̃ poſſunt. ŝ. xciij. diſt. a ſubdiacono. h. Secũda ibi: Sed querit. Tertia ibi. Chriſma. Jo. de fan.

¶ Caſus. Dictum eſt ſupra q̃ ſacerdotes epĩs debent obedire. Nunc in hac. xcv. diſtin. dicit Gratia. q̃ hoc non debz ita itelligi qñ poſſint miſſam coram epõ celebrare ſed quia debẽt eis ſicut filij obedire. ¶ Quod aut. hic intitulaẞ. xcv. diſt. in qua ponit Gratianus quandã cõtrarietatem: ⁊ eaz ſoluit. † poſtea ponit duas queſtiones, et eas ſoluit authoritate Innocẽtij. Repetit poſtea de dignitate p̄ſbyteror̃, oſtẽdens mĩta licere pbr̃is i epor̃ preſentia.

a ¶ Chriſmate. ĩ. de cõſe. diſtin. v. manus. cõtra. et. c. nouiſſime. ɔtra. ŝ. diſt. xxj. cleros. contra. hoc ad tp̃s p ſedando ſcandalo fuit cõceſſum: nũc ħo antiquatũ: vel in primitiua eccleſia pbr̃i chriſmabant: nũc vero minime. ex̃ de cõſue. quanto. Joan.

P Eruenit ĝz. ¶ Caſ⁹. Quidam pbr̃i pueros in fronte chriſmabãt. qð cum Gregori. prohibuiſſet, quidã et hoc ſcandalizati fuerunt: ⁊ ideo ꝓpter ſcandalũ remouendũ conceſſit pbr̃is vt in abſentia epor̃ chriſmarent.

b ¶ Cõcedim⁹. Hoc expeditũ eſt q̃ preſbyter chriſmãdo ſi ſua authoritate hoc facit, nihil agit: nec pueri aliq̃d recipiunt. extra de conſue. quanto. Sed nunquid papa ei demandare hoc poteſt? Quidam dicũt q̃ ſic, † ex quo omnia ſacramenta que recipit preſbyter, ex delegatione pape conferre poteſt: argum̃. hic. vnde diaconus poteſt cõferre diaconatum, ⁊ confirmare in fronte: ſed non poteſt papa ei demandare vt cõferat ordinem quẽ non habet, vel etiam vt cõficiat corpus chriſti: q̃ ſolis pbr̃is dictum eſt: Hoc facite in meã cõmemoratione. arg. j. q. j. dictum. Hoc dicit h. Alij dicunt q̃ non poteſt papa delegare preſbytero vt chriſmet in fronte. vnde iſti nihil conferebant. Si obijciatur: quare hoc permiſit Grego. illis, cum in hoc videatur eis dare licentiam peccandi? Dicunt quidam q̃ hoc inuitus permiſit ob nimium ſcandalum: nec dabat eis occaſionem mali: q̃ inuitus hoc concedebat. xxxv. q. iij. quod ſcripſi. et. xxxiij. q̃ōe. ij. ſi quod verius. Alij dicunt q̃ hoc capitulum loquitur ſm̃ antiqua tẽpora. ſed hoc nihil eſt: quia litera huius capi. contradicit ibi, ſm̃ veterem vſum. et quia ſcd̃m hoc Grego-

† J. e. §. Iſtud. Archi.

† Iſtud dictum ɔfirmatur ex ɔſue. ...

liceat eis preſentibus epiſcopis ſacra myſteria celebrare: ſicut ep̃ali imperio quidam ab his volebant preſbyteros prohibere: ſed quia preſbyteri põtificibus tanq̃ filij parẽtibus debent obedire: et baptizatos etiam chriſmate[a] eis tangere conceditur.

Unde Gregorius ſcribit Januario epõ Carolitano.

¶ **Ubi epiſcopi deſunt, baptizatos in frontibus preſbyteri chriſmate tangant.**

P Eruenit quoq̃ ad nos quoſdam ſcãdalizatos fuiſſe q̃ pbr̃os tangere chriſmate eos q̃ baptizati ſunt, prohibuimus. Et nos quidez ſm̃ veterẽ vſum eccleſie noſtre fecimus: ſed ſi oĩno de hac re aliqui ɔtriſtãtur, vbi ep̃i deſunt, vt preſbyteri etiã in frõtibus baptizatos chriſmate tangere debeant, concedimus[b].

Supra Leo epiſcopus contra, quanuis corepiſcopi.

Item Gela. ius papa.

¶ **Ultra ſuum modũ preſbyteri cõtendere nõ preſumant.**

P Reſbyteros vltra ſuũ modũ cõtẽdere ꝓhibem⁹: nec epiſcopali faſtigio debita ſibimet audacter aſſumere, non cõficiendi chriſmatis, non conſignationis pontificalis adhibende ſibimet arripere facultatem.

Sed iſtud[c] Gregorij ꝓ ſcandalo ſedando ſemel cõceſſum legitur. Illud autem Leonis pape et Gelaſij vſu approbante preualuit: niſi forte vbi aliquorum conſuetudo hoc admiſit vt in abſentia epiſcopi extrema neceſſitate cogente, et ex ɔceſſione Greg. preſbyteri baptizatos in frõtibus liniãt. Prohibitio vero Leonis et Gelaſij in eo caſu intelligatur cum epiſcopi preſentes ſunt: vel cum non cogit vltima neceſſitas. oleo vero ſanctificato[d] ꝑmittitur eis vngere infirmos. Unde Jacob⁹ ait: Infirmatur quis in vobis? inducat p̄ſbyteros eccleſie, q̃ orent ſuper eum vngẽtes eum oleo in nomine domini: ⁊ oratio fidei ſaluabit infirmum.

rius nihil hic concederet. Sed nunquid papa poſſet eis concedere vt chriſma conficerent? Dicit Hug. q̃ non. Item queritur, nunquid epiſcopus demandare poteſt ea que ſunt ordinis epiſcopalis? Sic: † ſed ea non poteſt demandare niſi epiſcopo: argumẽ. extra de conſe. eccle. aqua. Ea ħo que iuriſdictionis ſunt poteſt etiã demandare p̄ſbytero, ſicut et reconciliare. xxvj. q. vj. preſbyter. ⁊ ca. aurelius. Sed etiaz inter ea que iuriſdictionis ſunt, quedam non poſſunt demandari niſi eis qui adminiculo ordinis illa exercere poſſunt: vt deponere, verberare clericum. Alia ſunt que etiã laicis demandari poſſunt: ſicut iudicare in cauſa ciuili. Itez dico q̃ ep̃s nihil habet hodie quod ſit meri iperij quod demãdari nõ poſſit: de quo lex loquitur. ff. de offic. eius cui man. eſt iuriſd. l. j. q̃ oĩa alij epõ demandare poteſt: niſi vſuz pallij. extra de vſu pallij. ad hoc.

¶ Supra. ¶ Caſ⁹. Modo vult ꝓbare ɔriuz: et inducit ca. ŝ. lxviij. diſt. ca. q̃uis. et ca. ſeq̃ns: cuius caſus ptz.

P Reſbyteros ¶ Sz iſtud.

¶ Caſus. Soluit Gratianus dicens q̃ illud quod Greg. conceſſit ſupra in ca. j. huius diſtinc. factum fuit propter ſcandalum vitandum. ⁊ qð dicitur. ŝ. in ca. q̃uis. ⁊ capi. preſbyteros, eſt generaliter obſeruandum. Ponitur et alia ſolutio: ſcilz vbi cõſuetudo eſt, abſente epõ et in neceſſitate poſſunt preſbyteri hec facere: et ex conceſſione Gregorij. Capi. vero q̃uis. ⁊ ca. preſbyteros. intelligun tur cum epiſcopi ſunt preſentes. ſed de iure oleo ſanctificato poſſunt vngere infirmos preſbyteri: et hoc probatur authoritate Jacobi. Sed queritur an epiſcopis licet eodem modo vngere infirmos: et an illa vnctio ſit impenitentibus concedenda? que queſtiones in proximo capitulo ſoluuntur.

c ¶ Sed iſtud. Hoc allegãdo dicit: al's cõſuetudo non iuuaret in hoc: vt extra de conſue. quanto.

d ¶ Sanctificato. Quo deficiente, admiſcetur aliud extra de conſe. eccle. vel alta. ca. quod in dubijs. Et eſt duplex cauſa quare infirmi inungunẞ: ſcilz q̃ venialia delentur: ⁊ preſtat augmentũ virtutibus: arg. de conſe. diſtin. v. ca. j. et. ij. et ex̃ de ſacra vnc. ca. j. et q̃ infirmus citius liberaẞ ab infirmitate corporali. arg. hic. Sed quid ſi quis non habet oleum, et inungit chriſmate, tenet vn-

Ep̃s demãdat tã ea q̃ ſunt ordinis, q̃ ea q̃ ſunt iuriſdictionis. † Sub. licet ab ap̃l'is fuerit inſtitutum vt a ſolis ep̃is cõficereẞ. de cõſe. diſti. v. man⁹. i multis ei ſtatutũ apl'orũ licita eſt diſpẽſatio ſm̃ h.

Jacobi. ij.

Ungũẞ infirmi ꝓpter duas cãs.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Unctio extrema an poſſit fieri ſine oleo

Ungere an poſſit quis ex oleo nō ꝯſecrato.

ctio? Uidetur ꝙ ſic: qꝛ prope eadem vſia eſt: qꝛ chriſma non eſt niſi oleum balſamo admixtum. ex̄ de ſacra vnct. ca.j. ſicut tenet emptio cum acetum venditur pro vino: qꝛ eſt prope eadem vſia: vt.ff.de ꝯhen.empt.l.in venditionibus. ſed forte ſecus, quia nō eſt forte prope eadem vſia. Item nunqd confert hoc ſacramētū ſi quis inungit oleo non conſecrato? videt̄ ꝙ ſic: quia et baptiſmus confertur in aqua non conſecrata. de cōſe. diſtinc.iiij.ca. ſi quis. Alij dicunt contra: nec eſt ſimile: quia vis baptiſmi tota eſt in ꝟbis: hec autem vis eſt in re ipa: ſcꝫ i oleo. Sed iſta ratio calumniam habet. extra de bapt.ca.pe.

Unctio extrema pōt iterari.

Sed nunquid pōt hoc ſacramentum iterari? Dicūt quidam ꝙ non.j.qō.j. quod quidā. de cōſe.diſtin.iiij. oſtenditur. Si obijciat̄ de mr̄imonio, non valet: quia ꝟitate inſpecta matrimonium nō iteratur. xxxj.q.j. hac rōne. prius em̄ vnū deletur ꝙ̄ ſecundū contrahat̄. Alij dicūt ꝙ pōt iterari: quia cuꝫ quis ſcd̄o infirmatur, deſinit i eo eſſe illud ſacramentum quod prius accepit.

S ed queritur an epiſcopis liceat eodem oleo vngere infirmos: vel ſi impenitentibus huiuſmodi vnctio ſit cōcedenda.

D e his vero ita ſcribit Innocentius papa.

❡ Oleo ſanctificato nō ꝓhibetur eps̄ infirmos tangere.

I Llud ſupfluū videm[9] eſſe adiectū vt de ep̄o [a] ambigatur qd̄ pbr̄is licere nō dubiū eſt. nam idcirco de preſbyteris dictū[b] eſt, quia ep̄i pre occupationib[9] alijs impediti, ad oēs languidos ire non poſſunt. Ceterū ſi eps̄ aut poteſt, aut dignū ducit aliquē a ſe viſitandū et bn̄dicere, ꝛ tangere chriſmate[c], ſine cūctatione poteſt, cuius eſt ipm̄ chriſma conficere. nam non penitentibus[d] iſtud fundi non poteſt[e]: qꝛ genus eſt ſacramenti. nam quibus reliqua ſacramēta negantur[f], quomodo hoc vnum genus putatur poſſe concedi?

H is igitur frater chariſſime omnibus q̄ tua dilectio voluit a nobis exponi, prout potuimus reſpondere curauimus.

C hriſma vero a ſuis ep̄is ad baptiſmi ſanctificationē preſbyteri petant.

U nde in concilio carthaginenſi quarto. ❡ De eodem.

P Reſbyteri q̄[g] ꝑ dioceſes eccleſias regūt: nō a quibuſlibet epiſcopis[h], ſed a ſuis: nec per minorē clericum, ſꝫ omni anno[i] aut per ſeipſos aut per[k] illum qui ſacrarium tenet, ꝛ ante paſche ſolennitatem chriſma petant.

I tem Hieronymus ſup epiſtolam ad Titum.

❡ Preſbyter idē eſt qui epiſcopus: ac ſola conſuetudine preſint epiſcopi pſbyteris.

O Lim idem erat preſbyter qui et ep̄s: ꝛ anteꝗ̄ diaboli inſtinctu ſtudia vel ſchiſmata in religione fierent, et diceretur in populis: Ego ſum pauli[l]: ego ſum apollo:

f ❡ Negant̄. Argu. ꝙ excōmunicatus vel anathematizatus non poſſit contrahere matrimoniū: qd̄ non eſt veruꝫ: vt ex̄ de eo qui du. in matrimo. quam polluit per adulte. ſignificaſti. in fi. hug.

f ❡ Negantur. Argu. omnia eiuſdem generis eodem iure cenſeri. argu. ſ̄. diſti.iiij. deniq̄. argu. ſ̄. diſti.v. ad eius. de conſe. diſt. ij. comperim[9]. Argu. contra. l. diſtin. ſtudeat. argu. diſt. lxxxj. ſi quis ſacerdotum.

❡ Chriſma. ❡ Hec eſt tertia pars huius diſtinct. in qua dicitur ꝙ preſbyteri debēt chriſma a ſuo epiſcopo recipere: et epiſcopi debēt honorare pſbyteros: q̄a et ipſi preſbyteri ſunt: et inſimul debent dei eccleſiā gubernare. Qꝫ autē vnus epiſcopus eſt maior, hoc fuit de conſuetudine. Et hoc ꝓbat per octo capitula. Jo. de fan.

❡ Caſ[9]. Nunc vero dicit ꝙ preſbyteri debent petere chriſma a ſuis epiſcopis quolibet anno, non per clericū minorem, ſed aut per ſe aut per ſacriſtam: vt. ſ̄. ſeq̄n. capitu. cuius caſus idem dicit.

❡ Sed queritur. ❡ Hec eſt ſecunda pars diſtinc. in qua queritur ſi eps̄ poteſt inungere infirmos: eſt dicendum ꝙ ſic. ſ̄. capi. proxi. Joan. de fan.

I Llud. ❡ Caſus. Quidam eps̄ cum legeret in ep̄la Jacobi, inuenit eum dixiſſe tantū de preſbyteris vt vngant infirmos: quare queſitū eſt ab Innocen. an eps̄ oleo ſanctificato infirmos vngere poſſit. Et rn̄det ꝙ ſic. et ideo tm̄ de pbr̄is Jacobus fecit mentionem: quia ep̄i alijs negocijs impediti non poſſunt infirmos viſitare. Secundo queſiuit an hec vnctio ſit impenitentibus concedenda? Et reſpondet ꝙ non: quia cui negāt̄ur cetera ſacramenta, non debet iſtud concedi.

Maiori lꝫ qd̄ lꝫ minori.

a ❡ Ut de ep̄o. Argu. quod licet minori ex officio, multo fortius maiori licere. Arg. xxxj. q.ij. hiſtoria. xxxv. qōe vj. ſi duo. Arg. contra. lxxxviij. diſtin. ep̄us gubernationem. arg. ſi per contrarium. viij. q.j. ſi ergo.

b ❡ Dictum. a Jacobo, vbi dicit, Infirmatur quis ꝛc̄. q̄uis in hoc noīe pbr̄i poſſunt intelligi ep̄i. Argu. contra diſt. l. placuit. verſi. vt manum non imponant.

c ❡ Chriſmate. i. oleo: vel vt dicūt quidam, epiſcopus chriſmate, preſbyter oleo inungit. h.

d ❡ Nō penitentibus. Ita cōtinua. vere ei quē eps̄ dignum duxerit ad viſitandum. et ita in originali habetur nō penitētibus. qd̄ intelligit de ſolēniter penitētibus.

e ❡ Non poteſt. Sic. l. diſt. ca. vlti.

g ❡ P Reſbyteri qui. ſ̄. de conſe. diſt. iiij. preſbyteri.

h ❡ Epiſcopis. Peccant ergo abbates qui volunt potius hoc accipere ab alijs, ꝙ̄ a ſuis: niſi forte priuilegiati ſint vt poſſint petere a quibuſcūq̄ velint.

i ❡ Omni anno. Hoc exponitur de conſecra. diſtin. iiij. omni tempore.

k ❡ Per illum qui ſacrarium tenet. Id eſt per diaconem. xciij. diſtinct. non oportet. iij. Et nota ꝙ ex quo res datur certo nuncio, eius eſt iam periculo cuius eſt nuncius, ſi nuncio rem dari voluit: ſecus ſi miſit nuncium vt eum admoneret ꝙ ei res mitteretur. et hec colliguntur. ff. cōmo. eum qui rem. §. ſi rem. ꝛ legibus duabus ſequentibus. et eſt arg. ff. de ſolu. ſi quis. ꝛ. l. ſi ſoluturus. extra de pig. ſignificante.

O Lim. ❡ Caſus. Oſtendit Hieronymus in hoc cap. ꝙ olim idem erat preſbyter qd̄ epiſcopus: et eccl'ie regebantur communi eorum conſilio. Poſtea vero cum ſchiſma ortum eſſet, ꝛ vnus diceret, ego ſum pauli: ego ſum cephe: ego ſum apollo: quaſi ſum melior te, qꝛ ſum baptizatus a meliori: ideo ſtatutū fuit ꝙ vnus de preſbyteris preeſſet oībus. ſicut ergo cōſuetudine pſbyteri ep̄is ſubijciuntur, ita ep̄i ſciant ſe magis conſuetudine ꝙ̄ conſtitutione aliqua preferri: nec ſine preſbyterorum conſenſu diſponant eccleſias.

l ❡ Pauli. id eſt baptizatus baptiſmo pauli.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ego autẽ Cephe: cõmuni preſbyterorum cõſilio eccleſie gubernabantur. Poſtq̃ȝ autem vnuſquiſq̃ȝ eos quos baptizauerat, ſuos eſſe putabat, non Chriſti: in toto orbe decretum eſt vt vn⁹ de pbr̃is ſuperponeretur oĩbus, et ſchiſmatũ ſemina tollerentur[a]. et paulopoſt.

Sicut ergo pbr̃i ſciũt ſe ex eccleſie conſuetudine[b] ei qui ſibi prepoſit⁹ fuerit, eſſe ſubiectos: ita epiſcopi nouerint ſe magis conſuetudine q̃ȝ diſpenſationis dñice veritate preſbyteris eſſe maiores, et in cõmuni debere eccleſiam regere.

Idem ad Ruſticum Narbonenſem epiſcopum.

¶ Coram epiſcopis, preſbyteris docere licet.

Ecce ego dico preſentibus epĩs ſuis atq̃ȝ aſtantib⁹ in altario, p̃ſbyteros poſſe ſacramẽta cõficere: ſed quia[c] ſcriptũ eſt: Preſbyteri duplici[d] honore honorẽtur, maxime qui laborãt in verbo dei: predicare eos decet. vtile em̃ eſt benedicere[e]: congruum eſt confirmare[f]: conuenit reddere cõmunionem: neceſſe eſt viſitare infirmos, orare pro inualidis, atq̃ȝ oĩa[g] dei ſacramenta cõplere. nemo hinc epiſcoporũ inuidia diabolice tentationis inflatus iraſcatur ſi plebẽ interdũ preſbyteri exhortẽtur, ſi in eccleſijs predicent, ſi plebi (vt dictum eſt) benedicant.

¶ Etem̃ abnuẽtib⁹ mihi iſta ſic dicam: Qui non vult preſbyteros facere que iubentur a deo, dicat: q̇d maius eſt Chriſto: aut quid poterit corpori ⁊ ſanguini ei⁹ anteponi? Si preſbyter Chriſtũ ↄſecrat cũ in altari dei ſacramenta benedicit, benedicere populũ[h] nõ debet[i], qui Chriſtũ ↄſecrare non metuit? Circa laicos ac mulieres iubentibus vobis o iniuſtiſſimi ſacerdotes, p̃ſbyter dei benedictionis perdit officia, amittit lingue opus, non habet confidentiã predicandi: et truncatus eſt omni parte virtutũ, ſolum preſbyteri habet nomẽ[k]: plenitudinem ac perfectionez que conſecrationi eius competit, non retentat.

¶ Quis igit̃ hic (rogo) ſacerdotes honor veſter eſt, vt dãnum[l] gibbi inferatis? qm̃ quũ paſtorib⁹ per potẽtiam auferẽt deo digna diligẽtia, cõtagium quoddam et calamitas creſcit in gregibus: ac dñici patrimonij[m] damna cõquiritis, dũ ſoli vultis in eccleſijs potentari.

¶ Preſbyteri ꝟo ab initio iudices negociorũ[n] eſſe mãdati

a ¶ Tollerentur. Et dicit lex q̄ commodius eſt ſingulas res ſingulis nominibus ſiue appellationibus diſtingui. inſti. qui. mo. teſta. infir. §. ſed. q̄ diſtinctio nominuȝ differentiam rerum declarat: vt. xxi. diſtinc. cleros. ſic. C. de codi. non codicillos.

b ¶ Conſuetudine. Nihilomin⁹ ex inſtitutione: vt. ſ. diſtinct. xciij. legimus. et ita exaudi qđ ſequit̃, magis cõſuetudine cõmuni: argu. ex̃ de his q̄ fi. a pla. nouit.

Ecce ego ⁊c̃. Caſ⁹. Ruſticus Narbonẽſ. epũs non pmittebat pbr̃os predicare, nec pp̃tm benedicere. reprehendit ergo hiero. ipſum dicens q̄ pbr̃i predicare poſſunt et benedicere. Et hoc ꝓbat quatuor rationib⁹. Prima eſt, q̄ p̃ſbyteri debẽt honorari duplici honore. i. officio ⁊ beneficio. Secunda eſt, q̄ cõceſſum eſt eis conficere corp⁹ chriſti, cui nihil poteſt anteponi. Multo forti⁹ eis cõcedi debẽt que ſunt minora. Tertia eſt, q̄ ex hoc maxima calamitas creſcit ĩ gregibus domini: ſcilicȝ ſi ſacerdotes remoueãtur tanq̃ȝ vitioſi. Quarta ẽ, q̄ ab initio preſbyteri fuerũt mãdati iudices, et etiam appellati ſunt epĩ. Quod ꝓbat quatuor authoritatibus. Prima eſt circa principiũ. Sc̃da ibi. Etem̃ abnuentib⁹. Tertia ibi: Quis igitur hic rogo. Quarta ibi: Preſbyteri negociorum.

c ¶ Sed q̄. Ita continua. dico q̄ preſentibus epĩs poſſunt conficere: q̄ non ſolum hec, ſed alia poſſunt facere. Ex vi litere ⁊ etiam probationis videtur q̄ epiſcopi non prohibent preſbyteros miſſam cantare, ſed benedicere et predicare, et cetera que ſequuntur.

d ¶ Duplici. A clericis. ſ. et laicis. vel quo ad obedientiam in ſpiritualib⁹, ⁊ ſubminiſtrationẽ in tẽporalib⁹. Vł duplici. i. officio predicandi et ſumendi tympanũ. i. temporalia: iuxta illud: Sumite pſalmum ⁊c̃.

e ¶ Benedicere. cum epũs abeſt. Sed hec ſol. nõ valet: q̄ hic loquitur cum preſens eſt epũs. Vel intelligas iſtud quando bñdicit priuatim ſine ſolennitate. † al's contra. xxi. diſt. denicq̃ȝ. item contra. xxvi. q. vi. miniſtrare. Sed et illud ſimiliter intelligitur de ſolenni benedictione. Vel dic q̄ quando cãtat miſſam preſente epõ, debet innuere epõ vt ipſe benedicat: ⁊ ſi vult epũs benedicere, nõ benedicet preſbyter. arg. de cõſe. diſt. i. cũ ad celebrã das. aũter pbr̃ ſuo iure poteſt benedicere. nã eo ipſo q̄ ei dat poteſtatem benedicẽdi ſupponit̃ ei tanq̃ȝ minor, et põt ab eo benedici: arg. ff. de iuriſdi. om. iu. l. eſt receptũ. ⁊. ff. ad trebellia. ille a quo. §. tempeſtiuũ. v. vel dic q̄ eo ipſo q̄ permittit ei miſſam celebrare, per conſequẽs oĩa que ſine miſſa eſſe non poſſunt: vt ex̃ de offic. deleg. preterea.

f ¶ Confirmare. in fide. xi. q. iij. qđ predeceſſor. vel inungere oleo infirmorũ, vel chriſmate in vertice.

g ¶ Oĩa que ad eos pertinẽt. Arg. vocabulũ generaliter ꝓlatũ nõ om̃ia particularia cõprehendere: arg. contra. xxviij. diſtic. de ſyracuſane. †

h ¶ Benedicere. i. abſoluere vel priuatim reconciliare non ſolenniter: vt xxvi. q. vi. ca. i.

i ¶ Non debet. Arg. cui licet plus licet et minus: vt xvi. q. ij. ca. i. Sed mai⁹ tripl'r dicit̃. efficacia, vt baptiſmus: vt. xxxij. diſt. §. verũ. ſcȝ q̄ mortalia tollit ⁊ venialia. ꝓpter rẽ ſubiectã ⁊ ſanctitatẽ, vt corp⁹ Chriſti: vt hic. authoritate miniſtrãtiũ: vt q̄ ad epiſcopos ſolos pertinẽt: vt. i. de ↄſe. diſt. v. man⁹. ⁊ quarto modo ꝓpter ſignificationẽ: vt matrimoniũ qđ ſignificat Chriſti ⁊ eccleſie coniunctionẽ. ex̃ de biga. debitũ. quinto ꝓpter multitudinẽ cõuerſoꝝ. i. q. i. interrogo.

† Adde ꝓ ↄcordia huius glo. an ⁊ qñ ꝟbũ generale reſtringat: gl. in l. i. in ꝟ. vnuſq̃ſq̃ȝ. C. de ſac. ſanc. ec. Bar. i. l. i. §. hoc autẽ. ff. de no. ope. nũ.

k ¶ Nomen. arg. C. de eur. fur. cum alijs. in fi.

l ¶ Dammum gibbi inferatis. Id eſt remoueatis preſbyteros a conſecratione et predicatione, ſicut illum qui gibbum habet: vt. ſ. diſt. xlix. hinc etenim. vel damnum gibbi: q̄ nõ predicantib⁹ preſbyteris incuruatur populus in delictis, ⁊ quaſi gibboſus efficitur.

m ¶ Patrimonij. i. rerum eccleſie. ſ. xxi. di. in nouo.

n ¶ Negociorum. Id eſt cauſarum: vt. xi. q. i. relatum. ⁊. ij. q. v. ſi quis.

a ¶ Sacerdotũ.i.epõrum.ergo ⁊ omnes intererunt cõcilio metropolitani: vt.xviij.di.c.penul.⁊ vlti.
b ¶ Error. hic collige q̄ ea que per errorẽ ſtatuta ſunt ex diuturna vtentiũ approbatione ius faciunt. Joan.q̃ falſuz eſt: cũ cõſuetudo debeat eſſe rationabilis ⁊ preſcripta: † vt extra de cõſue.c.vlt.nec iſta litera contradicit ſ.vt ratione multitudinis excuſentur a pena, non a culpa: vt.ſ.di.iiij. denicp.q̃ enim factum eſt, infectum eſſe non poteſt. in auten.de equa.do. §.j.col.iiij.ff.de captiui.l.in bello §. facta.
c ¶ Vel ad p̃ſens .i.ammodo.
d ¶ Quod rome. ſcz vbi minores exercent ſua officia preſentibus maioribus.

† Adde que ſit cõſuetudo rõnabilis et p̃ſcripta: in l.de q̃bus.ff.de legi.

Eſto ſubiect⁹ ¶ Caſus.
Quedã conſuetudo peſſima erat in quibuſdam eccleſijs.ſ.q̄ pbr̃i p̃ſentibus epis non audebãt p̃dicare vel loqui. Sed hiero. oſtendit q̄ ſubditi debẽt obedire prelato: ⁊ prelat⁹ non debet ſubtrahere ſubditis debita. et hoc p̃bat quincp rationib⁹. Prima eſt ibi: Scitũ eſt illud. Scd̃a ibi: Q̃ autẽ aaron. Tertia ibi Un⁹ dñs. Quarta ibi: Recordemur. Quinta ibi: Sz ſi aliquid vt inquit.
e ¶ Quaſi clericos. hoc eſt contra ſuperciliũ epiſcoporum qui ſubditos appellãt filios: cuz debeãt eos appellare fr̃es: vt.viij.q̃ſtio.j. quid autẽ vl̃ ſocios: vt.x.q̃õe.iij. cauendũ. caueant tamen clerici ne cum ſcribunt epiſcopo, vocent eum fratrem, prout dicit dominus imperator q̄ iudices ſuperioribus honorem debent facere in ſalutatione. C. de offi. diuer. iudi.l.ij.argu.C.de offic.prefe.vr.l.j. vbi hoc idem dicitur.

Epi ſubditos debẽt fratres appellare.

f ¶ Deferatur. Sed pone q̄ ep̃s aliter ſe habeat contra iſtum q̃z debeat: nunquid iſte ſuo iure poteſt ei obedientiam negare? Videtur q̄ ſic: argu.xlv.diſtinct.cum beatus.xxij.q.v.de forma.et fides non eſt ſeruanda non ſeruanti. † extra de iureiur.peruenit.ij.ſec⁹ tamẽ eſt: conſulo tamen ei vt agat per ſuperiorem: argu.xj.q.iij.ſi ep̃s.ix.q.iij.nunc vero.
g ¶ Scitũ eſt.i.ſapienter dictum eſt.h. ⁊ ideo ſciri dignũ. Lau.hoc eſt, ita ſe debet habere ep̃s erga p̃ſbyteros, ſicut Aaron habuit ſe erga filios ſacerdotes.
h ¶ Ut principẽ: Factũ reſpicit. nã de iure tolerãdus eſt prelat⁹ vſcp ad ſentẽtiã. viij.q.iiij. nonne.
i ¶ Me. Arg. q̄ fruſtra petit debitũ qui quod debet non impendit: vt xxviij.q.j.ſi infidelis. xxxij. q. vj. non mechaberis.et ca. ſi ducturi.ſ.diſ.ix. necp.in fi.x.q.j.placuit. xxij.q. vlti. de forma. xviij.q̃õ.ij. abbatibus. Ar.contra.xj. q̃õ. iij. inter v̄ba. xciij.diſ. dñs. xxxiij. q̃õ. v. quod deo. h.
k ¶ Inuideãt.argu.cõtra epõs qui malunt habere illiteratos q̃z literatos circa ſe.
l ¶ Reuelatum. ſ.diſt.viij.fruſtra. C.de offic.rec.pro. l.potioris.
m ¶ Sedẽti.in loco inferiori.
n ¶ Taceat. Deliberãdo in ſermone, cum nõ debeat interrumpere verbum eius.
o Non oportet. Tempore ſolenniũ officiorũ, vel cum redeũt a proceſſione ad chorum.
p ¶ Et ſedere. cõiũgas ingredi ⁊ ſedere: al's falſum eſſet.

ſunt. pbr̃i ſacerdotum [a] intereſſe debent concilijs: quoniã et ipſi preſbyteri (vt legimus) ep̃i nominãtur: ſm̃ q̃ dictum eſt ad ep̃m. Noli negligere gratiam que data eſt tibi per impoſitionez manuũ preſbyteri. et alibi ad maiores natu. Qui vos poſuit epiſcopos regere eccleſiã ſuã. Sz oderũt hoc ſuperbi ſacerdotes in preſbyterij noĩe, q̃ nolũt hoc eſſe quod Chriſt⁹ q̃ diſcipulorz pedes lauit: q̃ baptizat⁹ a Joãne eſt, licet baptizãdũ a dño ſe eſſe ille p̃clamaret. Q̃ p̃pterea ſcribo vobis, vt ſi preteriti tẽporis error [b] iam nõ poteſt reuocari: vel ad preſens [c] in eccleſijs faciãt q̃ Rome [d] fit: q̃ in Aphrica, q̃ ĩ oriẽte, q̃ in Hiſpania, q̃ in Gallia, q̃ in Britãnia, q̃ in oĩb⁹ locis vbi humilitas perſeuerat, q̃ etiã in celis fit, q̃ maius eſt vbi ſedes angelorum legitur diſpoſita.

Idem ad nepotianum.

¶ Epiſcopi ⁊ clerici inuicẽ ſibi honorẽ exhibeant.

Eſto ſubiectus pontifici tuo, ⁊ q̃ſi parẽtẽ anime ama. Sed epiſcopi ſacerdotes ſciãt ſe eſſe, nõ dños. honorent clericos q̃ſi clericos [e]: vt ipſis epiſcopis a clericis, q̃ſi epĩs honor deferatur [f]. ¶ Scitũ eſt [g] illud oratoris Domitij: Cur ego (inq̃t) te habeã vt principẽ [h] cũ tu me [i] non habeas vt ſenatorẽ? ¶ Q̃ autẽ Aaron ⁊ filios eius: hoc eſſe ep̃m ⁊ pbr̃os nouerim⁹. ¶ Unus dñs, vn⁹ baptiſm⁹, vnũ templũ, vnum ſit miniſterium. ¶ Recordemur ſemper q̃ ap̃ls Petrus precipit ſacerdotibus. Paſcite eũ qui ĩ vobis eſt gregẽ dñi, preuidẽtes nõ coacte ſz ſpontanee ſm̃ dñi p̃ceptũ: necp turpis lucri cã, ſz voluntarie, necp vt dominãtes in clero, ſed forma facti gregis ex aĩo: vt cum apparuerit princeps paſtorũ percipiat immarceſcibilẽ glĩe coronã. ¶ Peſſime cõſuetudinis eſt in q̃buſdã eccleſijs tacere pbr̃os, ⁊ preſentib⁹ epĩs non loqui, quaſi eis inuideãt [k], aut eos dedignent audire. ¶ Sed ſi aliq̃d (vt inquit ap̃ls Paul⁹) fuerit reuelatũ [l] ſedenti [m], prior taceat [n]. Gloria patris eſt fili⁹ ſapiens. Gaudeat epiſcop⁹ in iudicio ſuo cum tales elegerit ſacerdotes.

Item ex concilio Laodicẽſi.

¶ Pbr̃i ep̃os non p̃cedãt, ſed comitent vel ſubſequant.

Non oportet [o] pbr̃os ante ingreſſum ep̃i ingredi ⁊ ſedere [p] in tribunalib⁹ [q], ſed cum epiſcopo ingredi: niſi forte aut egrotet epiſcop⁹, aut in peregrinationis [r] † cõmodo eũ eſſe conſtiterit.

Itẽ ex cõcilio Carthagi.iiij.

¶ Epiſcopus non dominum ſed collegam ſe preſbyterorũ cognoſcat.

Epiſcop⁹ in quolibet loco ſedẽs ſtare preſbyterum non patiatur [ſ].

q ¶ In tribunalib⁹. C.de here.⁊ maniche.cuncti.
q ¶ In tribunalib⁹.i.ĩ ſede iudiciaria vt iudicẽt ſine eo.
r ¶ In peregrinationis. De licẽtia ſuperioris.j.de cõſe.diſt.v.non oportet.⁊ de cõſenſu ipſi⁹ eccleſie.ex̃ de vot.et vo.redẽ.ca.magne.⁊ etiã dñi pape.
ſ Epiſcopus. ¶ Non patiat.ita q̄ non liceat ei ſedere, niſi preſbyter aſſumeret ſibi officium ſtandi. C.de poſtulan.quiſquis.§.vlti.

Itē ex eodē. ¶ De eodē.

Epiſcopus in eccleſia in cōceſſu p̄ſbyteroꝝ ſublimior ſedeat: intra domum vero collegā[a] preſbyterorum ſe eſſe cognoſcat.

Itē ex cōcilio Martini pape.

¶ Sine precepto epi preſbyter non ſignet infantes.

Preſbyter preſente ep̄o nō ſignet[b] infantes, niſi ab ep̄o fuerit illi preceptū.

Itē ex cōci. Genuenſi ca.iiij.

¶ De eodem. Palea.

Preſbyteri rur̄ in ecc̄lia ciuitat̄ ep̄o preſente vel preſbyteris ipſi⁹ vrbis offerre nō poſſunt: nec panē ſacrificatum dare, calicēq̄ porrigere. ſi vero abſentes hi fuerint, et ad dandam orationē vocētur: ſoli dare debent.

¶ Diſtinctio.xcvj.

Illud autē[c] Honorij Auguſti qd̕ de electiōe ſummi pōtificꝭ ſupra ꝯſtituiſſe legit̄, nulli⁹ eſſe momēti probatur: cum nō ſolum de ordinibus, ſed nec etiam de reb⁹ eccleſiaſticis laicis legatur aliquando attributa diſponendi facultas. vnde quecunq̄ a principib⁹ in ordinib⁹ vel in eccleſiaſticis rebus decreta inueniunt̄, authoritatis nullius eſſe monſtrantur.

Unde Symmach⁹ ſimplici⁹ ep̄s catholice ecc̄lie vrbis Rome in ſynodo reſidens dixit.

¶ De reb⁹ ecc̄liaſticis diſponendis, laicis nulla facultas attribuitur.

Bene[d] q̄dem fraternitas veſtra ecc̄liaſticis legibus aſſueta, ſub diuini timore iudicij que erant ſtatuēda definiuit: ⁊ ad iuſtitie cumulū peruenit, cū ſufficiēter oia amplectitur, nec adiectione indiget plenitudo[e], maxime[f] de clericis quos amor dn̄ationis inuaſit, et iugum diſcipline eccleſiaſtice fecit reſpuere: quorum exceſſus narrare difficile eſt: vnū tamen qd̕ occurrit, venerando ordini veſtro intimare non differo. Inter alia ſcripturā quādam illuſtris memorie[g] baſilium quaſi pro eccleſiaſtice amore ſubſtātie cōſcripſiſſe refero, in qua null⁹ Romane eccleſie interfuit vel ſubſcripſit[h] antiſtes p̄ quē potuiſſet firmitatē legitimā ſortiri. Ne ergo inde diſputem[i], vnde poteſt ve

a ¶ Epiſcopus. ¶ Collegā. ita tamē q̄ nō cōtēnat̄. ff. de offi. pre. obſeruandum. Jo.

b ¶ Preſbyter. ¶ Non ſignet. in vertice: quia in fronte non poteſt etiam authoritate epiſcopi: vt de conſecra. diſtinc. iiij. preſbyteri.

Illud autem. ¶ In hac diſ. probatur q̄ conſtitutiones laicorum non preiudicāt eccleſijs: quia nihil iuris laicis de reb⁹ eccleſiaſticis conceſſum eſt, niſi ſola defenſio. ⁊ hoc p̄bat per. xij. autho. Jo. de fan.

¶ Caſus. Supra in diſtinc. lxxix. poſuit Gratia. ꝯſtitutionē Honorij latā ſuper electione Romani pōtificis: ſed ne aliq̄s crederet q̄ laicis eſſet attributa poteſtas diſponendi aliq̄d de reb⁹ eccleſie, et faciendi conſtitutionē ſup ipſis: ideo Gratia. nunc dicit q̄ illa ꝯſtitutio null⁹ fuit momēti, cū a laico facta fuerit, quia non habet poteſtatē aliq̄d diſponendi de rebus eccleſie. quare conſtitutio Baſilij nihil valebat: vt. j. ea. ca. j. bene tamen dicit q̄ cōſtitutio Honorij facta fuit authoritate pape: ideo valuit.

c ¶ Illud autem. Hic depingit̄. xcvj. diſtin. magiſter poſuit cōſtitutionem Honorij auguſti latam ſuper electione Romani pontificis. lxxix. diſtinct. ſi duo. Sed ne viderentur laici habere poteſtatem conſtituendi vel diſponendi de rebus eccleſie, ideo reducit hic illam conſtitutionem ad memoriam, vt oſtendat q̄ laicus non habet poteſtatem ſuo iure conſtituendi aliquid de rebus eccleſie. bene tamen poſſunt laici rogati concilijs intereſſe, et de rebus eccleſiaſticis conſtituere: non tamen vt valeat eorum conſtitutio, quia ipſi conſtituerunt: ſed quia ratum habet eccleſia: vt dicit Gratianus. j. diſt. p̄xi. §. j. ⁊c.

Laici ꝺ reb⁹ eccleſie nihil poſſunt cōſtituere

Bene quidem. ¶ Caſus. Symmachus papa egrotans cū de ſalute corporis deſperaret, timēs ſchiſma poſſe contingere poſt mortē ſuam iniunxit baſilio vt intereſſet electioni ſucceſſoris poſt mortem ſuam p̄pter ſchiſma remouendū. tempore p̄cedente quidam epiſcopi tractabant de electione ſucceſſoris ſymmacho adhuc viuente, quo audito Baſilius congregauit concilium, et fecit conſtitutionem ne liceret electionem pape fieri ſine eius preſentia: nec liceret pape alienare res eccleſie: et ſi alienate eſſent, reuocari debere: et quedam alia que in capitulo recitantur, conſtituit. Symmachus autem poſtea reconualeſcens poſt mortem Baſilij congregata ſynodo omnia poſt recitationem eoꝝ retractauit. Et no. q̄ quādoq̄ loquitur Symmachus: vt in principio: quandoq̄ notarius, qui continuat verba diuerſorum per totum hoc capi. quandoq̄ ſynodus, quandoq̄ baſili⁹, quandoq̄ aliquis de ſynodo. et ego cum h. ad maiorem intelligentiā aliquantulū lati⁹ poſui caſum q̄ Bene. Duo cap. ſequentia per te videbis.

d ¶ Bene. Symmach⁹ papa laborabat in extremis, et timuit ne in electione ſui ſucceſſoris propter ſtrepit⁹ hereticoꝝ ſchiſma interueniret. rogauit patriciū Baſilium qui gerebat vices odoacris regis, q̄ ipſe intereſſet in electione ſui ſucceſſoris. Baſili⁹ ſtatim ſymmacho viuente fecit quandam conſtitutionem, ſcꝫ q̄ ſine eius conſultatione nō fieret electio ſummi pontificis. preterea q̄ non liceret alicui prediū ipſius eccleſie alienare. que cōſtitutio retractat̄ hic: tum q̄ ibi quedā cōſtituta ſunt que a laico non poſſunt conſtitui: tum q̄ res eſſet mali exempli. lxiij. diſt. §. verum.

Baſili⁹ a Symmacho rogat⁹ iterfuit electiōi pape.

e ¶ Plenitudo. j. vj. q. j. ſi omnia.

f ¶ Maxime. bene definiuit ſupple.

g ¶ Memorie. ergo iam deceſſerat Baſilius tempore huius ſynodi.

h ¶ Uel ſubſcripſit. Argu. in contractibus rerum eccleſiaſticarum non ſufficere conſenſum clericorum, nec in alienationibus, niſi ſpecialiter ſubſcribant: † argu. x. queſtio. ij. caſellas. xij. queſtio. ij. abbatibus. ⁊ cap. ſine exceptione.

† De hoc no. c. diſtic. optatū. ibi videas. Itē ad de in q̄bus caſib⁹ req̄rat̄ ſubſcptio: not. B. i. l. diu⁹. §. ſenatus. ff. de fal.

i ¶ Inde diſputē. Nō eſt diſputandū de eo de quo ſtatim conſtare poteſt. ſi ergo vxor petat ſibi virū reſtitui: ⁊ vir paratus eſt incōtinēti p̄bare conſanguinitatē, nō eſt audienda. ff. vt in poſſeſſionē lega. ſi is a quo. Arg. ꝯtra ex̄ de reſti. ſpo. ca. literas.